

Raskid ugovora o financijskom leasingu

mr. sc. **Silvija Pretnar Abičić**

Financijski najam je najam kojim se većim dijelom prenose svi značajni rizici i koristi povezani s vlasništvom određene imovine na najmoprimca. U određenim okolnostima, sukladno zakonskim propisima i općim uvjetima ugovora, može doći do prijevremenog raskida ugovora o financijskom leasingu. Kakav je računovodstveni tretman raskida tog ugovora s aspekta primatelja leasinga, pojašnjava autorica članka.

1. Uvod

Ovisno o sadržaju i obilježjima posla leasinga razlikuju se financijski i operativni leasing. S pravnog aspekta leasing je uređen Zakonom o leasingu¹. S računovodstvenog aspekta najam (leasing) je uređen MSFI-om 16 – Najmovi, HSFI-om 6 – Dugotrajna materijalna imovina, HSFI-om 11 – Potraživanja, HSFI-om 13 – Obveze, HSFI-om 14 – Vremenska razgraničenja te HSFI-om 15 – Prihodi.

Leasing se općenito može definirati kao pravni posao u kojem davatelj leasinga pribavlja objekt leasinga na način da od dobavljača objekta leasinga kupnjom stekne pravo vlasništva na objektu leasinga, te primatelju leasinga temeljem ugovora o leasingu odobrava korištenje tog objekta leasinga kroz određeno vremensko razdoblje, a primatelj leasinga se obvezuje za to plaćati određenu naknadu (čl. 4. st. 1. ZOL-a). Dakle, radi se ugovornom odnosu temeljem kojega najmodavac prenosi na najmoprimca, u zamjenu za plaćanje ili niz plaćanja, pravo upotrebe određene imovine u dogovorenom razdoblju.

U poslovima leasinga sudjeluju sljedeći subjekti:

- 1) davatelj leasinga - svaka osoba koja, u skladu s odredbama ZOL-a, ima pravo obavljati poslove leasinga, a to mogu biti leasing društva iz RH i država članica te podružnice leasing društava iz treće zemlje;
- 2) primatelj leasinga - svaka osoba koja na osnovi ugovora o leasingu stječe pravo korištenja objekta leasinga uz obvezu plaćanja ugovorene naknade;
- 3) dobavljač objekta leasinga - pravna ili fizička osoba koja s davateljem leasinga sklapa ugovor na osnovi kojeg davatelj leasinga stječe pravo vlasništva na objektu leasinga, osim ako dobavljač objekta leasinga i davatelj leasinga nisu ista osoba.

Objekt leasinga može biti pokretna ili nepokretna stvar u skladu s propisima koji uređuju vlasništvo, odnosno druga stvorna prava, pri čemu je bitno da mora postojati upotrebnost vrijednost te stvari kako bi se temeljem ugovora o leasingu moglo prenijeti pravo njezina ko-

rištenja na primatelja leasinga. U praksi se najčešće objekti leasinga odnose na osobne automobile, gospodarska vozila, strojeve, opremu, postrojenja, nekretnine i plovila.

Vrlo često u praksi dolazi do prijevremenog prestanka financijskog leasinga. Prestanak ugovornog odnosa može nastupiti uslijed redovnog isteka ugovora, međutim, u određenim okolnostima može doći i do prijevremenog raskida ugovora o leasingu. ZOL navodi da do **prijevremenog raskida** ugovora može doći zbog neisporuke predmeta leasinga te neplaćanja naknade za leasing. Međutim, samim ugovorom o leasingu te općim uvjetima mogu biti definirani i drugi razlozi uslijed kojih se ugovor može prijevremeno raskinuti, primjerice zbog krađe predmeta leasinga i štete na predmetu leasinga, što se vrlo često događa u praksi.

2. Osnovna obilježja financijskog leasinga

Financijski najam je najam kojim se većim dijelom prenose svi značajni rizici i koristi povezani s vlasništvom određene imovine na najmoprimca, što znači da primatelj leasinga u poslovnim knjigama iskazuje predmet leasinga kao dugotrajnu imovinu, priznaje trošak amortizacije i rashode od kamata te financijsku obvezu s osnove leasinga za cijelo vrijeme trajanja ugovora. Osnovne **karakteristike financijskog leasinga** su sljedeće (čl. 5. ZOL-a):

- a) primatelj leasinga u razdoblju korištenja objekta leasinga plaća davatelju leasinga naknadu koja uzima u obzir cjelokupnu vrijednost objekta leasinga;
- b) trošak amortizacije objekta leasinga evidentira se u poslovnim knjigama primatelja leasinga;
- c) primatelj leasinga opcijom kupnje može steći pravo vlasništva nad tim objektom leasinga po određenoj cijeni koja je u trenutku izvršenja te opcije manja od stvarne vrijednosti objekta leasinga u tom trenutku;
- d) rizici i koristi povezani s vlasništvom na objektu leasinga većim dijelom prenose se na primatelja leasinga.

¹ Zakon o leasingu; Nar. nov., br. 141/13; u nastavku: ZOL

Prema tome, primatelj leasinga objekt leasinga iskazuje u svojim poslovnim knjigama kao imovinu, priznaje trošak amortizacije i troškove kamata. Neotplaćeni dio vrijednosti objekta leasinga evidentira se kao dugoročno zaduženje u bilanci primatelja leasinga. Plaćanjem otkupne vrijednosti, koja je manja od tržišne vrijednosti objekta leasinga, primatelj leasinga stječe pravo na prijenos vlasništva nad objektom leasinga.

Sva prava i obveze između davatelja leasinga i primatelja objekta leasinga potrebno je definirati **ugovorom o leasingu** koji mora biti sklopljen u pisanom obliku, a mora sadržavati obvezne elemente koji su propisani čl. 52. st. 1. i st. 2. ZOL-a te Pravilnikom o sadržaju i obliku ugovora o leasingu te metodologiji izračuna efektivne kamatne stope². Obvezni elementi ugovora o financijskom leasingu su:

- naziv „ugovor o financijskom leasingu“
- datum sklapanja ugovora o leasingu
- tvrtka i sjedište davatelja leasinga
- tvrtka i sjedište, odnosno ime, prezime i adresa primatelja leasinga
- tvrtka i sjedište, odnosno ime, prezime i adresa dobavljača objekta leasinga
- detaljno određenje objekta leasinga
- vrijednost objekta leasinga
- ukupni iznos naknada (zbroj iznosa pojedinih naknada)
- iznos pojedine naknade
- vrijeme trajanja ugovora
- razlozi i uvjeti prijevremenog prestanka ugovora
- iznos učešća u ukupnoj vrijednosti objekta leasinga
- iznos, broj i rokovi plaćanja pojedinih rata u obliku otplatne tablice
- nominalna kamatna stopa i efektivna kamatna stopa

Osim propisanog obveznog sadržaja ugovora, kao dodatak ugovoru prilažu se **opći uvjeti** ugovora koji sadrže i druge odredbe kojima se definiraju i pobliže uređuju odnosi između ugovornih strana, primjerice razlozi za prijevremeni prestanak, odnosno raskid ugovora te povrat objekta leasinga, postupci u slučaju štete, krađe ili potpunog uništenja objekta leasinga i sl.

3. Raskid ugovora o financijskom leasingu

Ugovor o leasingu mogu raskinuti i primatelj i davatelj leasinga. Odredbe ZOL-a izričito navode razloge uslijed kojih se ugovor o leasingu može raskinuti, te su kako slijedi:

- 1) raskid ugovora od strane primatelja leasinga zbog neisporuke (čl. 58. ZOL-a);
- 2) raskid ugovora od strane davatelja leasinga zbog neplaćanja naknade (čl. 59. ZOL-a);
- 3) ostali razlozi:
 - ako se utvrdi da trećemu pripada pravo koje sasvim isključuje pravo primatelja leasinga (ugovor se raskida po samom zakonu, a davatelj leasinga je dužan primatelju leasinga nadoknaditi štetu), čl. 55. ZOL-a,
 - ako je primatelj leasinga bez pisane suglasnosti davatelja leasinga dao objekt leasinga drugome na korištenje (čl. 61. ZOL-a).

Nadalje, osim razloga za raskid ugovora koji su propisani zakonskim propisima, u **općim uvjetima** ugovora mogu biti navedeni i drugi razlozi za prekid ugovora prije isteka redovnog roka, kao i postupanje u tom slučaju. Primjerice, u općim uvjetima uobičajeno

se navodi da davatelj leasinga može u svako doba s trenutačnim učinkom jednostrano raskinuti ugovor preporučenom pisanom oba- viješću upućenom primatelju leasinga, u sljedećim slučajevima:

- ako primatelj leasinga odbije preuzeti predmet leasing;
- ako primatelj leasinga kasni s plaćanjem dvije uzastopne leasing rate;
- ako se primatelj leasinga o objektu leasinga ne brine pažnjom dobrog gospodarstvenika ili pravovremeno ne provodi propisane servise i popravke;
- ako primatelj leasinga samovoljno mijenja namjenu objekata leasing;
- ako primatelj leasinga koristi objekt leasinga na području u kojem osiguravatelj ne priznaje kasko osiguranje, odnosno primatelj leasinga nije sklopio dodatno osiguranje za takva područja;
- ako za objekt leasinga ne postoji puno kasno osiguranje ili ukoliko po sklapanju ugovora o leasingu policia punog kasko osiguranja iz bilo kojeg razloga postane nevažeća;
- ako je nad primateljem leasinga otvoren ovršni postupak ili neki drugi postupak usmjeren protiv njegove imovine, ili primatelj leasinga postane platežno nesposoban;
- ako su primatelj leasinga ili treće osobe koje jamče za nje- ga dali pogrešne, nepotpune ili neistinite podatke o sebi ili svojem financijskom i/ili imovinskom stanju te svim drugim okolnostima koje bi mogle negativno utjecati na zaključenje ili ispunjenje ugovora o leasing;
- ako nastane totalna šteta, uništenje, krađa ili gubitak predme- ta leasing;
- ako primatelj leasinga nije dostavio sredstva osiguranja su- kladno ugovoru;
- ako iz bilo kojeg razloga sredstva osiguranja predviđena ugo- vorom postanu nevažeća, a nisu dostavljena dodatna sred- stva osiguranja na zahtjev davatelja leasing;
- ako primatelj leasinga ne korist objekt leasinga sukladno uvje- tima ugovora, itd.

Također, moguće je da davatelj leasinga raskine ugovor i bez pi- sane obavijesti i otkaznog roka, primjerice ako je nad primateljem leasinga otvoren stečajni postupak, postupak likvidacije ili zbog ne- dostatka imovine takav postupak bude obustavljen.

3.1. Raskid ugovora zbog neisporuke

U skladu s čl. 58. ZOL-a, primatelj leasinga može odbiti prihvati isporuke ili raskinuti ugovor o leasingu u slučaju da mu dobavljač objekta leasinga:

- a) ne isporuči objekt leasinga,
- b) ako ga isporuči sa zakašnjenjem,
- c) ako objekt ima materijalni nedostatak ili
- d) objekt nije u skladu s ugovorom o leasingu,

U takvim okolnostima, primatelj leasinga ima pravo na naknadu štete od dobavljača objekta leasinga, a također ima pravo i na povrat naknade koja je plaćena po ugovoru, u slučaju da objekt leasinga nije isporučen.

3.2. Raskid ugovora zbog neplaćanje naknade

Prema čl. 59. ZOL-a, davatelj leasinga može raskinuti ugovor ako primatelj leasinga ne plati **dvije uzastopne naknade**. U tom slučaju, davatelj leasinga ima pravo na iznos dužne naknade i ostale tražbine iz ugovora. Međutim, ugovor o leasingu i dalje ostaje na snazi ako primatelj leasinga plati iznos dužne naknade prije nego što mu je

² Pravilnik o sadržaju i obliku ugovora o leasingu te metodologiji izračuna efektiv- ne kamatne stope; Nar. nov., br. 66/14-86/18

priopćen raskid ugovora. Ako raskine ugovor, davatelj leasinga ima pravo oduzeti objekt leasinga od primatelja leasinga. Također, davatelj leasinga ima pravo aktivirati instrumente osiguranja plaćanja za naplatu cjelokupnog iznosa svih neplaćenih obveza, neovisno o njihovom dospijeću.

Kada **dođe do raskida ugovora**, potrebno je postupiti sukladno ugovornim odredbama, te će se izvršiti sljedeći postupci:

- davatelj leasinga mora sastaviti konačan obračun i utvrditi iznos koji mu primatelj leasinga mora nadoknaditi zbog prijevremenog raskida ugovora. Davatelj leasinga će ispostaviti račun primatelju leasinga za nedospjele kamate i naknadu zbog prijevremenog raskida ugovora.
- primatelj leasinga mora podmiriti sve leasing rate, troškove i zatezne kamate dospjele do dana raskida ugovora te vratiti predmet leasinga davatelju leasinga, u skladu sa općim uvjetima i odredbama ugovora o leasingu. Osim toga, primatelj leasinga mora platiti i naknadu štete zbog prijevremenog raskida ugovora.
- primatelj leasinga će ispostaviti davatelju leasinga račun za isporuku (povrat) objekta leasinga u iznosu ukupnih nedospjelih obveza po leasing ratama. U računu za isporuku objekta leasinga, obračunati će se PDV po stopi od 25%. Međutim, ako prilikom nabave imovine nije bilo moguće koristiti odbitak pretporeza, u računu za isporuku potrebno je primijeniti oslobođenje od PDV-a te se PDV neće obračunati. Ako je dopušten odbitak dijela pretporeza, kao što je, primjerice, od 01. siječnja 2018. godine za nabavu automobila za osobni prijevoz, kod raskida ugovora potrebno je obračunati PDV po stopi od 25%.
- međusobna potraživanja i obveze između davatelja leasinga i primatelja leasinga temeljem ispostavljenih računa se zatvaraju prijebomem.

Kao što je prethodno navedeno, prilikom prijevremenog raskida ugovora, primatelj leasinga dužan je podmiriti leasing rate, troškove i zatezne kamate dospjele do dana raskida ugovora i predati objekt leasinga u ispravnom stanju davatelju leasinga. Davatelj leasinga može ponuditi predmet leasinga na prodaju na tržištu trećoj osobi, te će po prodaji predmeta leasinga dostaviti konačan obračun primatelju leasinga u ugovorenom roku. Stoga, bez obzira da li se radi o jednostranom vraćanju predmeta leasinga ili o oduzimanju predmeta leasinga od strane davatelja leasinga, osim nepodmirenih dospjelih leasing rata, primatelj leasinga dužan je platiti i naknadu štete zbog prijevremenog raskida ugovora. Naknada štete po konačnom obračunu utvrditi će se na način da se uzmu u obzir sve neplaćene obveze prema davatelju leasinga te vrijednost objekta leasinga ostvarena prodajom na tržištu. Odnosno, ovisno o općim uvjetima, po konačnom obračunu potrebno je utvrditi eventualni iznos naknade štete kao razliku između: a) zbroja sadašnje vrijednosti neplaćenih potraživanja bez obzira na njihovo dospijeće (sadašnja vrijednost nedospjelih potraživanja na dan raskida ugovora i sve ostale neplaćene dospjele obveze po leasing ugovoru) te svih ostalih troškova temeljem ugovora o leasingu nastalih do trenutka prodaje predmeta leasinga (uključivši troškove vezane uz prodaju objekta leasinga) i b) vrijednosti objekta leasinga ostvarene na tržištu. Ako je po konačnom obračunu utvrđeno da su obveze veće od primitaka ostvarenih prodajom na tržištu, primatelj leasinga mora nadoknaditi iznos razlike. U protivnom, utvrđena pozitivna razlika pripada primatelju leasinga. Nadalje, u slučaju da nakon raskida ugovora o leasingu predmet leasinga nije prodan u ugovorenom roku, davatelj leasinga će na trošak primatelja leasinga angažirati sudskog vještaka/procjenitelja,

kako bi se utvrdila tržišna vrijednost predmeta leasinga koja će se uzeti u obzir prilikom izrade konačnog obračuna.

Također, temeljem općih uvjeta, ako predmet leasinga po prijevremenom raskidu ugovora nije vraćen, a primatelj leasinga je to bio dužan učiniti, davatelj leasinga ima pravo zaračunati naknadu za najam za svaki dan korištenja predmeta leasinga.

Nadalje, u praksi također dolazi do situacija da umjesto izdavanja računa za isporuku, davatelj leasinga ispostavi odobrenje primatelju leasinga. U takvim okolnostima, uz uvjet da je primatelj prilikom nabavke objekta leasinga iskoristio pretporez, po primitku odobrenja primatelj leasinga bi u svojim poreznim evidencijama trebao izvršiti ispravak korištenog pretporeza, o čemu je potrebno pisano obavijestiti davatelja leasinga.

Primjer 1. - Prijevremeni raskid ugovora za automobil zbog nemogućnosti plaćanja (pri nabavi korišten pretporez 50%)

Društvo X d.o.o. podnosi zahtjev za prijevremeni raskid ugovora zbog nemogućnosti daljnjeg plaćanja rata leasinga. Davatelj leasinga je suglasan te se vrši raskid ugovora.

Prilikom nabave automobila korišten je pretporez 50%. Stopa amortizacije je 20%, a vozilo je u upotrebi 4 mjeseca. Nabavna vrijednost vozila je 16.590,35 EUR (uključen PPMV 663,61 EUR), a svota nepriznatog PDV (50%) je 1.990,84 EUR. Akumulirana amortizacija nabavne vrijednosti vozila iznosi 1.106,11 EUR, a akumulirana amortizacija nepriznatog pretporeza iznosi 132,72 EUR. Knjigovodstvena vrijednost vozila je 17.342,36 EUR. Stanje nedospjelih obveza po leasing ratama u poslovnim knjigama primatelja leasinga iznosi 20.572,04 EUR (radi jednostavnosti knjiženja sve je prikazano kao dugoročna obveza).

Primatelj leasinga izdaje račun za isporuku vozila na iznos od 20.572,04 EUR (16.457,64 + 4.114,40 EUR PDV), a davatelj leasinga izdaje račun za nedospjelu kamatu u iznosu od 2.123,56 EUR i jednokratnu naknadu zbog raskida ugovora u iznosu od 199,08 EUR.

Međusobna potraživanja i obveze se zatvaraju kompenzacijom, a preostala razlika se podmiruje sa žiro računa.

Knjiženje kod primatelja leasinga:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
S ^o	Stanje prije raskida ugovora			
	Osobni automobili	16.590,35	03360	
	Osobni automobili – 50% nepriznatog PDV-a	1.990,84	03361	
	Vrijednosno usklađenje osobnih automobila	1.106,11		03460
	Vrijednosno usklađenje osobnih automobila – nepriznati PDV	132,72		03461
	Dugoročne obveze iz financijskog leasinga	20.572,04		9834
1.	Račun primatelja leasinga za isporuku vozila			
	Potraživanje od kupaca	20.572,04	120	
	Osobni automobili	16.590,35		03360
	Osobni automobili – 50% nepriznatog PDV-a	1.990,84		03361
	Vrijednosno usklađenje osobnih automobila	1.106,11	03460	
	Vrijednosno usklađenje osobnih automobila – nepriznati PDV	132,72	03461	
	Rashodi od prodaje i prestanka priznavanja dugotrajne materijalne imovine	884,72	7306	
	Obveze za PDV za isporuke dobara i usluga u RH po stopi od 25%	4.114,40		26003

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
2.	Račun davatelja leasinga za kamatu i naknadu štete			
	Troškovi kamata	2.123,56	7230	
	Naknada za raskid ugovora	199,08	7346	
	Obveze prema dobavljaču (davatelj leasinga)	2.322,64		220
3.	Prijeboj međusobnih potraživanja i obveza			
	Dugoročne obveze iz financijskog leasinga	20.572,04	9834	
	Potraživanje od kupaca	20.572,04		120
4.	Plaćanje obveze za naknadu štete leasing društvu			
	Obveze prema dobavljačima	2.322,64	220	
	Žiro račun	2.322,64		100

Primjer 2. - Prijevremeni raskid ugovora za stroj zbog nemogućnosti plaćanja

Društvo X d.o.o. podnosi zahtjev za prijevremeni raskid ugovora zbog nemogućnosti daljnjeg plaćanja rata leasinga. Davatelj leasinga je suglasan da se vrši raskid ugovora.

Nabavna vrijednost opreme je 11.945,05 EUR + PDV 2.986,26 EUR. Ugovor je sklopljen na rok od 3 godine te je vijek upotrebe opreme procijenjen na 36 mjeseca. Oprema je u upotrebi 8 mjeseca.

Knjigovodstvena vrijednost opreme iznosi 9.290,60 EUR, a uključuje nabavnu vrijednost u iznosu od 11.945,05 EUR te akumuliranu amortizaciju u iznosu od 2.654,45 EUR. Stanje nedospjelih obveza po leasing ratama iznosi 10.617,82 EUR. (radi jednostavnosti knjiženja sve je prikazano kao dugoročna obveza).

Primatelj leasinga izdaje račun za isporuku opreme na iznos od 10.617,82 EUR (8.494,26 EUR + 2.123,56 EUR PDV), a davatelj leasinga izdaje račun za jednokratnu naknadu zbog raskida ugovora u iznosu od 132,72 EUR.

Međusobna potraživanja i obveze se zatvaraju kompenzacijom, a preostala razlika se podmiruje sa žiro računa.

Knjiženje kod primatelja leasinga:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
S ^o	Stanje prije raskida ugovora			
	Uredska oprema	11.945,05	0304	
	Vrijednosno usklađenje uredske opreme	2.654,45		0314
	Dugoročne obveze iz financijskog leasinga	10.617,82		9834
1.	Račun primatelja leasinga za isporuku oprema			
	Potraživanje od leasing društva	10.617,82	120	
	Uredska oprema	11.945,05		0304
	Vrijednosno usklađenje uredske opreme	2.654,45	0314	
	Rashodi od prodaje i prestanka priznavanja dugotrajne materijalne imovine	796,34	7306	
	Obveze za PDV za isporuke dobara i usluga u RH po stopi od 25%	2.123,56		26003
2.	Račun leasing društva za kamatu i naknadu štete			
	Naknada za raskid ugovora	132,72	7346	
	Obveze prema leasing društvu	132,72		220
3.	Prijeboj međusobnih potraživanja i obveza			
	Dugoročne obveze iz financijskog leasinga	10.617,92	9834	
	Potraživanje od leasing društva	10.617,92		120

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
4.	Plaćanje preostale obveze prema leasing društvu			
	Obveze prema leasing društvu	132,72	220	
	Žiro račun	132,72		100

Osim razloga za raskid ugovora koji su propisani ZOL-om, česti razlog za raskid ugovora može biti šteta na predmetu leasinga te krađa predmeta leasinga.

3.3. Raskid ugovora zbog štete na predmetu leasinga

U slučaju kada nastane štetan događaj, primjerice potpuna šteta vozila, do raskida ugovora dolazi prvoga sljedećega dana dospijeca ugovora, računajući od dana prijave štete. Primatelj leasinga mora napraviti procjenu nastale štete kod osiguravajućeg društva. Naknadu štete nadoknađuje osiguravajuće društvo djelomično ili u potpunosti. U slučaju da se šteta ne nadoknađuje u cijelosti od osiguratelja, nakon konačnog obračuna davatelj leasinga je ovlašten potraživati razliku pretrpljene štete, odnosno preostali iznos od primatelja leasinga.

Kada nastane potpuna šteta na vozilu, u poslovnim knjigama primatelja leasinga vrši se isknjiženje vozila te se vozilo predaje na otpad (zbrinjavanje), osim ako s davateljem leasinga nije drugačije dogovoreno. Neotpisana vrijednost vozila je porezno priznati rashod, ako postoji sva potrebna dokumentacija o nastaloj šteti i dokaz o predanoj olupini vozila na zbrinjavanje. U visini priznate štete od strane osiguravatelja vrši se otpis obveza po osnovi financijskog namjma. Kao što je ranije navedeno, ako osiguravatelj nije priznat štetu u ukupnom iznosu, primatelj leasing će nadoknaditi razliku davatelju leasinga.

Primjer 3. - Prijevremeni raskid ugovora zbog totalne štete vozila

Društvo X d.o.o. ima dostavno vozilo u financijskom najmu te je došlo do prometne nesreće u kojoj je vozilo oštećeno. Knjigovodstvena vrijednost vozila je 9.290,60 EUR, od čega je nabavna vrijednost 18.581,19 EUR, a ispravak vrijednosti 9.290,59 EUR.

Stanje nedospjelih obveza po leasing ratama iznosi 10.617,82 EUR (1.327,23 EUR kratkoročne obveze, 9.290,59 EUR dugoročne obveze). Osiguravatelj je procijenio i priznao štetu na iznos od 9.556,04 te sredstva doznačio davatelju leasinga, a preostali iznos davatelj leasinga, zajedno s nedospjelom kamatom u iznosu od 1.327,23 EUR potražuje od primatelja leasinga. Primatelj leasinga otpisuje obvezu po financijskom leasing u visini priznate štete (kratkoročnu obvezu u cijelosti, a dugoročnu obvezu u iznosu od 8.228,81 EUR).

Vozilo je predano na otpad i isknjiženo iz poslovnih knjiga, a preostala razlika obveze s osnove nepriznate štete zajedno sa kamatom je plaćena davatelju leasinga.

TELEFON ZA KONZULTACIJE
Ponedjeljkom i četvrtkom
od 11.00 do 15.30 sati,
utorkom, srijedom i petkom
od 8.30 do 13.00 sati.

01/48 36 046 i 01/49 21 739

Knjiženje kod primatelja leasinga:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
S ^o	Stanje prije raskida ugovora			
	Kombi (dostavno vozilo)	18.581,19	033707	
	Vrijednosno usklađenje kombija (dostavna vozila)	9.290,59		034707
	Dugoročne obveze iz financijskog leasinga	9.290,59		9834
	Kratkoročne obveze iz financijskog leasinga	1.327,23		2022
1.	Isknjižavanje vozila zbog štete			
	Kombi (dostavno vozilo)	18.581,19		033707
	Vrijednosno usklađenje kombija (dostavna vozila)	9.290,59	034707	
	Rashodi od prodaje i prestanka priznavanja dugotrajne materijalne imovine	9.290,60	7306	
2.	Otpis obveze financijskog leasinga u visini priznate štete			
	Dugoročne obveze iz financijskog leasinga	8.228,81	9834	
	Kratkoročne obveze iz financijskog leasinga	1.327,23	2022	
	Prihodi od otpisa obveza	9.556,04		7644
3.	Račun za nedospjele kamate			
	Troškovi kamata	1.327,23	7230	
	Obveze prema leasing društvu	1.327,23		220
4.	Plaćanje preostale obveze prema leasing društvu			
	Obveze prema leasing društvu	1.327,23	220	
	Dugoročne obveze iz financijskog leasinga	1.061,78	9834	
	Žiro račun	2.389,01		100

3.4. Raskid ugovora zbog krađe predmeta leasinga

U slučaju krađe vozila (ili bilo kojeg drugog predmeta leasinga) obveza primatelja leasinga je da bez odgode podnese prijavu krađe nadležnoj policijskoj postaji i kasko-osiguratelju imovine najkasnije u roku od 24 sata od krađe imovine, osim ako uvjeti osiguratelja za to ne propisuju kraći rok. Osim toga, o nastaloj krađi potrebno je odmah pisanim putem obavijestiti davatelja leasinga. Do raskida ugovora dolazi prvog sljedećeg dana dospijea ugovora po isteku roka od 30 dana po prijavi krađe nadležnoj policijskoj postaji, osim ako u roku od 30 dana od prijave krađe predmet leasinga ne bude pronađen. Gubitak objekta leasinga ili gubitak njegove funkcije ne oslobađa primatelja leasinga od njegovih obveza određenih ugovorom o leasingu tijekom navedenih 30 dana.

Obračun leasing ugovora obavlja se nakon isplate štete po osnovi kasko osiguranja na isti način kao i za totalnu štetu. Primatelj leasinga u svojim poslovnim knjigama mora izvršiti isknjiženje predmeta leasinga, a neotpisana vrijednost imovine je porezno priznati rashod ukoliko postoji odgovarajuća dokumentacija o prijavi krađe vozila.

Obveze po osnovi financijskog leasinga se otpisuju i priznaju kao prihod, a davatelj leasinga ima pravo potraživati razliku pretrpljene štete od primatelja leasinga.

Primjer 4. Prijevremeni raskid ugovora zbog krađe

Društvo X d.o.o. ima dostavno vozilo u financijskom najmu te je došlo do krađe vozila. Primatelj leasinga u rokovima je prijavilo krađu nadležnim institucijama, osiguravatelju i davatelju leasinga. S obzirom da vozilo nije pronađeno u roku od 30 dana dolazi do raskida ugovora o leasingu.

Nabavna vrijednost vozila je 13.272,28 EUR, ispravak vrijednosti 11.945,05 EUR. Stanje nedospjelih obveza po leasing ratama iznosi 1.592,67 EUR (kratkoročna obveza). Davatelj leasinga neće potraživati nedospjele kamate s obzirom da nije definirano ugovorom, a osiguratelj nadoknađuje štetu davatelju leasinga u cijelosti. Primatelj leasinga otpisuje obvezu po financijskom leasingu u potpunosti. Vršiti se isknjiženje automobila.

Knjiženje kod primatelja leasinga:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
S ^o	Stanje prije raskida ugovora			
	Kombi (dostavno vozilo)	13.272,28	033707	
	Vrijednosno usklađenje kombija (dostavna vozila)	11.945,05		034707
	Kratkoročne obveze iz financijskog leasinga	1.592,67		2022
1.	Isknjižavanje vozila zbog krađe			
	Kombi (dostavno vozilo)	13.272,28		033707
	Vrijednosno usklađenje kombija (dostavna vozila)	11.945,05	034707	
	Manjak dugotrajne materijalne imovine uslijed krađe	1.327,23	73215	
2.	Otpis obveze u visini štete nadoknađene od osiguratelja			
	Kratkoročne obveze iz financijskog leasinga	1.592,67	2022	
	Prihodi od otpisa obveza	1.592,67		7644

4. Zaključak

Financijski leasing je leasing kojim se većim dijelom prenose svi značajni rizici i koristi povezani s vlasništvom određene imovine na najmpriprca te se redovnim istekom ugovora i potpunom otplatom naknade stječe vlasništvo nad predmetnom imovinom. Međutim, u određenim okolnostima, sukladno zakonskim propisima i općim uvjetima leasing ugovora, može doći do prijevremenog raskida ugovora o leasingu. Najčešći razlozi prijevremenog raskida ugovora o leasingu su neisporuka predmeta leasinga, neplaćanje naknade za leasing, krađa predmeta leasinga, šteta na predmetu leasinga. Svaki od poslovnih događaja, nastao kao posljedica navedenih okolnosti prijevremenog raskida ugovora, potrebno je računovodstveno iskazati na odgovarajući način.

Bilješke
